

Poznámky k testu z 25.11.2009 (JAP201b):

Myslím, že se lze shodnout na tom, že zdánlivě nejproblematictější věta na překlad byla věta první:

Od Murakamiho jsem už četl dokonce pět knih, ale od Kawabaty jsem četl jenom Sněhovou zemi.

Tuto větu jsem volil záměrně, abych na ní mohl ilustrovat některé zajímavé prvky. Dovolím si zde tedy tuto větu rozebrat a nastínit některé možnosti překladu.

Jména autorů se zde nevztahují ke konkrétním osobám, k nimž máme nějaký osobní vztah, jenž bychom měli vyjádřit užitím osobnostního sufixu. Jedná se spíše o abstraktnější entity, a proto je vhodnější uvádět jména bez sufixů *-san* apod. (podobně jako v češtině čteme knihy „od Shakespeara“ či „od Kundery“, ale ne „od pana Shakespeara“ či „od pana Kundery“). Přivlastnění „knih“ lze provést nejlépe skrze partikuli *no*: むらかみの本, かわばたの本 atd. (pozn. pro zajímavost: Murakami, tedy Haruki i Rjú, se píše znaky 村上, Kawabata znaky 川端). Přivlastnění typu *kara no* se hodí spíše v případech jako 友達からの手紙 „dopis od přítele“ (kde pádová partikule *kara* naznačuje význam zhruba 友達から届いた手紙 „dopis, který přišel od přítele“, případně 友達からもらった手紙 „dopis, který jsem dostal od přítele“ apod.). Pamatujme, že pádové partikule se vždy váží na nějaký predikativ.

Název Kawabatovy knihy Sněhová země je v japonštině 雪国 (*Jukiguni*). Bylo by záhodno i toto dílo (či alespoň jeho název) znát. Nevím, jestli jste si v hodinách písma říkali o způsobu označování názvu knih. Japonština v tomto případě nejčastěji používá tzv. *nidžúkagi kakko* („dvojitě hřebové závorky“): 『 』 . O podobných věcech se ještě budeme bavit příští semestr v kurzu Písemného projevu.

Celá věta (souvětí) vykazuje jistou symetrii, porovnává dvě skutečnosti: na jedné straně knihy Murakamiho, na druhé straně knihy Kawabaty. Při podobném porovnávání se často užívá partikulí *wa* pro vyjádření kontrastu jednotlivých větných témat. Jedna z možností překladu by tedy byla:

村上の本は五冊も読みましたが、川端の本は『雪国』しか読みませんでした。

téma   *komentář*   *téma*   *komentář*

(Pozn.: *komentář* je v obou případech tvořen rematickou větnou stavbou.)

Modelem pro toto řešení může být již v minulosti zmiňované přísloví

花は桜木、人は武士。 „Mezi květy sakura, mezi lidmi samuraj.“

Kontrastivní spojka může být samozřejmě nejen *ga*, ale i *kedo*, *keredo*, *keredomo* apod.

Druhé *wa* by mohlo být případně nahrazeno *nara* (v takovém případě by teoreticky šlo vypustit i *no hon* za *Kawabata*, to, že se jedná o Kawabatovy „knihy“ logicky vyplývá z kontextu). Použití *nara* v obou částech souvětí (či pouze v první části) bych neviděl jako gramatickou chybu, ale domnívám se, že by bylo stylisticky poněkud méně obratné (ale můžete se na toto téma zkusit ještě pobavit s lektorkou).

Každopádně je nutno dodržet patřičný slovesný čas, polaritu, případně aspekt predikativů. Další varianty pak lze hledat např. v numerativu (村上の本は五つも読みましたが...).

Ještě se vyjádřím ke konkrétním variantám překladu každého z vás ve slovním hodnocení.

Další poznámky k testu:

- Sloveso 要る (*iru*) pro „potřebovat“ možné je, ale v praxi se mnohem více používá intransitivní vazba 「Xが必要です」 (*X ga hicujó desu*). Jedná se o stejný způsob typicky japonské „intransitivity“, jaký známe z posesivního „mám X“ 「Xがあります」. Ve vazbách s *iru* jsem uznával i varianty s partikulí *wo* (pro vyjádření objektu), které se poslední dobou v japonštině poněkud rozšiřují. Nicméně i toto sloveso tradičně vyžaduje „ergativní“ konstrukci s *ga*.
- Nebojte se užívat slůvko ちょっと. V mluveném projevu (a příklady v testu často imitují mluvený projev) je velmi časté. Promluvu pak činí pragmalingvisticky přirozenější (v testu jsem se vás k němu snažil navést česky ne zcela obratným „tak nějak“).
- Pro „hledat“ se v japonštině nejčastěji užívá výrazu 探す (*sagasu*).
- Překlad z japonštiny můžete řešit volněji, bude-li zachován žádoucí význam. Není nezbytně nutné zachovávat původní pořadí predikativů s *-tari*.
- Jak jistě víte, japonština (až na specifické případy) nerozlišuje (morfologicky) rody (mužský, ženský). Není-li specificky zřejmé jinak, doporučuji slečnám překládat rodově nespecifikované japonské věty do češtiny/slovenštiny ze své vlastní perspektivy (tedy rodem ženským).

Hodnocení:

335897 – V první větě jste nesprávně zařadila *mo*. V daném kontextu se *mo* vztahuje k číselnému výrazu (s numerativem), a proto se řadí za něj. Jak jsem se na hodině zmiňoval, výraz *šika* má podobné morfologické vlastnosti jako např. kontextová partikule *wa* či slůvko *nara*. Proto „pohlcuje“ pádové partikule *ga* a *wo*. Vaše varianta かわばたしか『雪国』を読みませんでした。 by tedy znamenala „Nikdo jiný než Kawabata nečetl Sněhovou zemi.“ „Jenom Kawabata četl Sněhovou zemi.“ (*šika* by zde logicky pohlcovala *ga*).

330821 – V první větě jste nedodržela slovesný čas (chyběla Vám částice *dešita* na konci). První část (むらかみの本を五さつも読みましたが...) byla gramaticky správně. Rozdíl oproti zadání by byl asi jenom v informační struktuře (v tom, na co je kladen důraz), význam by byl asi zhruba „Četla jsem už pět Murakamiho knih“. Druhá část (かわばたの雪国しか読みません。) už je trochu vzdálená (přibližný význam je „čtu jenom Kawabatovu Sněžnou zemi.“). Ve druhé větě jste zapsala partikuli *wo* znakem お. Chápu to jako momentální zkrat. Sloveso *iru* (要る) se neuvádí v aspektu *-te iru*. Jinak OK.

330940 – Napojení dvou vět v prvním souvětí přes *-te* tvar nebylo vhodné (toto napojení má význam hlavně časové následnosti, a také příčiny a důsledku). Použit *dake* by v druhé části souvětí šlo, ale v takovém případě je nadbytečná pádová partikule *wo* (výraz *dake* se chová podobně jako např. kontextové partikule *wa*, *mo* apod.). Nedostatky ve znalosti sloviček snad brzy doplníte.

321398 – Vysvětleno osobně.

321959 – Závěr první věty Vám příliš nevyšel. U návrhu jste nedokončil kondicionál (chyběla Vám slabika *ra*). Překlad z japonštiny mohl být volnější (nepochopil jsem důvod pro uvozovky u „dostávání“).

343536 – Týká se Vás nevhodné spojení vět v prvním souvětí a čas (podobně jako 330821). Spojka *ga* se většinou používá před *tóten* (čárkou). Výjimečně ji můžeme vidět i na začátku věty (ale v takových případech bývá předchozí věta ukončena tečkou). Nepochopil jsem, co Vás vedlo k užití pádové partikule *ga* pro vyjádření objektu v aktivní větě se slovesem *jomu*. U druhé a třetí věty Vám zjevně zcházela lexikální výbava.

343555 – Vysvětleno osobně (nemýlím-li se).

330878 – Týká se Vás užití partikule *ga* u vyjádření objektu v aktivní větě (viz výše). V druhé větě je *hošii* trochu něco jiného, než „potřebovat“. Ve třetí větě jste nevyjádřil „zkusit“, ale jinak OK.

103420 – První větu v prvním souvětí (むらかみなら本をごさつもよみましたが...) jste vyřešila pěkně. V té druhé jste nedodržela minulý čas (viz výše). Název Sněhové země si zapamatujte. Váš překlad druhé věty (さいきん金がありません。) je poněkud příliš strohý. Doporučuji zařadit si „peníze“ jako お金 (spíše než jen *kane*), takto je to obecně ustálené (tvar *kane* je spíše záležitostí hovorovou, možná mužskou, něco jako „prachy“). V celém testu jste užila jen dva *kandži*. To je docela málo (alespoň 読む byste zvládat měla).

330873 – V prvním souvětí by se hodil *tóten*. Konstrukci se *šika* (nikoliv *šita) jste nezvládl. Snad jste se ji už doučil. Překlad druhé a třetí věty byl až podezřele podobný překladu 330878. Váš překlad japonské věty byl v podstatě přesně takový, jak bych si jej představoval (až na chybějící tečku na konci).

219661 – První věta zpracovaná dobře (až na název dotyčného díla). U druhé a třetí věty stejné neduhy jako 330873 a 330878. Líbí se mi, že využíváte *aizuči*.

261115 – Probraná gramatika (~*mo*, ~*šika* + ~zápor) byla OK. Celkově se Vám ale první věta příliš nezdařila. Opravte si psaní znaků 五 a 冊. Zapamatujte si, že věta nemůže končit へ.

325106 – Vaše わ ve slově かわばた vypadalo hodně jako れ a Vaše か by chtělo trochu zaoblit (ve slově *sagašitara* ve třetí větě to dokonce bylo přímo katakanové ㇰ, to byl asi zkrat). První větu jste ale přeložil OK. V druhé větě mi trošku chybělo už jen to *čotto* (*hicujó nan desu* bylo velmi trefné). Nevyjádřil jste „zkusit“, ale jinak OK.

323888 – Napojení vět v prvním souvětí nebylo OK (viz 330940). V druhé větě jste se trochu vzdálil požadovanému významu (ale oceňuji invenci). Ve třetí větě jste nevyjádřil „zkusit“. Jinak OK.

263692 – V první větě jste měla nevhodný numerativ (už budete vědět), a její druhá část nevyzněla úplně nejpřirozeněji, ale v jádru jste to zvládla docela solidně. Výraz *sakki* znamená spíše „ted“ (s významem do minulosti), např. 「太郎君は、さっき会いましたよ。」 („Taró? Tak s tím jsem se **ted** potkal.“), ale na to už jsem přímo Vás upozorňoval v předchozím komentáři. Třetí větu jste přeložila velmi hezky (to *dešó* na konci bylo trefné), škoda chybějícího *dakuten* ve slově *sagašite*. V překladu z japonštiny bylo „mimo jiné“ zbytečné.

V nadcházejícím týdnu budeme ještě normálně probírat látku 15. lekce a procvičovat. V tom dalším si ale dáme již volnější režim, dokončíme načaté věci a zopakujeme/procvičíme věci probrané za celý semestr. V zápočtovém týdnu bychom si na pondělní přednášce (14.12.) řekli nějaké věci (kulturní i jazykové) k tématu クリスマス a お正月 (*nengadžó* apod.), a 16.12. bych vám nabídl zkoušku v předtermínu, pokud budete mít zájem. Případné návrhy či komentáře uvítám.

J. Matela